

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Marmhemmen
E 27 17

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 52. Stockholm den 26 December 1912 5:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/2 år.. kr. 4: 50 1/6 år.. kr. 2: 50 3/4 " 3: 50 1/4 " 1: 25</p> <p>Lösnummer 10 öre.</p> <p>Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr.</p> <p>Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85.</p> <p>Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN.</p> <p>Mottagningstid: kl. 11-12.</p> <p>Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonsskontor: Klarabergsgatan 48, två tr.</p> <p>Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: - Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	---

Dagny 1913.

Viktigare än någonsin har det i dessa de skarpa partimotsättningarnas dagar blifvit för kvinnorna att äga ett pressorgan, som står utanför det politiska partitagandet. Dagny är lycklig nog att kunna fylla en sådan plats. Ända från sitt startande har tidningen främst hållit på den punkt i sitt program, hvilken betonar dess ställning utanför och öfver partierna. Därigenom har det möjliggjorts för kvinnorna i allmänhet att, oberoende af politiska åsikter för öfrigt, samla sig kring Dagny. Därför kan den också nu, undan den tilltagande partisplitringen, bjuda kvinnorna samlings kring de reformsträfvanden den företräder och hvilka beröra kvinnorna själfva på det allra närmaste — höjandet af kvinnans sociala, juridiska och ekonomiska ställning. I gemensamt arbete för gemensam sak kunna kvinnorna här mötas på fullt neutral mark.

Som organ för kvinnorörelsen i dess helhet kan Dagny upptaga alla frågor, som röra kvin-

norna, något som naturligt nog gör den mångsidigare och af mera allmänt intresse än de kvinnotidningar, som begränsat sig till arbetet för en eller annan särskild riktning inom kvinnorörelsen.

Genom en i möjligaste mätto rikhaltig allmän afdelning, upptagande litteraturanmälningar, rese- och kulturskildringar, biografier af bemärkta kvinnor, korrespondensartiklar från utlandet m. m. göres tidningens innehåll omväxlande och lättläst.

Tidningen utkommer såsom förut en gång i veckan. Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris: kr. 4: 50 pr år; 2: 50 pr halfår; 1: 25 pr kvartal. Lösnummer 10 öre.

Till tryggande af att tidningen vid det nya årets början i rätt tid erhålles bör prenumerationen för 1913 fortast möjligt verkställas.

Redaktionen.

Unga krafter och nya metoder i vår folkhögskoleundervisning.

FRU MIA EKELÖF.

Att den svenska folkhögskolans verksamhet varit af stor betydelse och att den väckt till lif mycket, som annars skulle ha förblifvit sterilt och oemottagligt för hvarje odlingsförsök, är något som säkerligen hvar och en måste erkänna. Men samtidigt kan heller inte förnekas, att de kunskaper, som här bjudits de bredare lagren af vårt folk, alltför ofta blifvit till skada.

De ha dels meddelats i en svårsmält form och i en mängd, som ej stått i proportion till den korta lärotiden. Och liksom kroppen, när den bjudes på för stora mängder af hårdsmält och ovan föda, snart nog får känning af indigestion, så har det också gått här med den andliga födan och ungdomen från folkhögskolorna. De ha i de flesta fall vid sitt återgående till det praktiska lifvet besvärats af andlig indigestion. De ha fått veta både för litet och för mycket för att kunna bibehålla jämvikten och ha rekryterat den halfbildade klassen, inom hvars fåta led finnas att söka de farligaste fienderna till verklig kultur och samhällsutveckling — denna mänskoklass, som Olof Högborg i sitt senaste verk så betecknande skildrat under namnet "halfylle".

Härunder har den klass, hvarur större delen af denna ungdom utgått — bondeklassen, som väl utgör vårt lands mærg och sundaste kraft — fått lida af de förluster, som måste bli en följd, när arbetshjälpen reduceras och dess unga män och kvinnor söka sig till städerna och yrkena där, under förmenande att den egna torfvans skötsel är blifven ett allt för tarfligt arbete för dem.

Att missförhållanden som dessa ej förblifvit obeaktade af vederbörande samt att de äfven ledt till en del omorganisationsförslag inom folkskoleväsendet är ju känt.

Mindre känt däremot är kanske, att vid en af våra yngsta folkhögskolor nu under ett par år praktiserats en del nya undervisningsmetoder, hvilka söka nå ett resultat, som i vissa afseende är så godt som motsatt det gamla och hvars praktiskt-pedagogiska riktlinjer gå ut på bildandet af verkligt samhällsdugliga individer.

Det är vid Gästriklands nya folkhögskola, Vesterberg i Storvik, som dessa ombildningsförsök göras; och det är skolans rektor, fil. kand. Gösta Ekelöf, och hans hustru, föreståndarinnan för folkhögskolans kvinnliga afdelning, fru Mia Ekelöf, född Lundell, som här stå såsom pionjärer för en folk-

bildningsmetod, hvaraf man har skäl att hoppas det bästa.

Här gäller naturligtvis intresset i första hand det område, som fru Ekelöfs verksamhet omfattar, helst då vi få veta, att hon vid Rimforsa landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor förberedt sig till sitt nuvarande kall. Efter aflagd studentexamen och en kortare tids universitetsstudier blef hon elev vid Rimforsaskolans första kurs, hvarefter hon sedan såsom gift har gjort studieresor i utlandet i speciellt syfte att samla erfarenheter för de omdaningsförslag hon och hennes man ville genomföra vid folkhögskolan.

Den nya läroanstalten, hvars tillblifvelse rektor och fru Ekelöf varit med om från första början, begynte sin verksamhet i januari 1910, och ehuru arbetet där ännu ej räckt nog länge för att några påtagliga frukter därpå skulle kunna varsnas, så är dock intresset för de nya undervisningsmetoderna mycket lifligt bland eleverna och tycks äfven rätt uppskattas af dem.

Den kvinnliga afdelningen har arbetet förlagd till en praktisk folkhögskolekurs och en husmoderkurs samt en hushållskurs, som hålles samtidigt med den manliga folkhögskolekursen och hvilken så till vida skiljer sig från husmoderkursen, att de till landthushållet hörande ämnena äro uteslutna, då den speciellt är afsedd för industri- och arbetarsamhällets döttrar samt för flickor, som skola söka tjänst.

Vid undervisningen i dessa olika kurser går man nu först och främst ut ifrån den synpunkten att eleverna komma hit direkt från det praktiska lifvet och skola äfven gå tillbaks dit, hvarför också skolan bör göra allt för att öka intresset för detta, särskildt så mycket som möjligt i öfverensstämmelse med egenarten hos den trakt, där hennes verksamhet är förlagd.

Vesterbergs folkhögskola ligger i en utpräglad gammal småbrukarebygd. Därför söker man här lägga undervisningen så, att den blir tillämplig i de förhållanden, hvarunder man lefver där, på så sätt sökande åstadkomma en naturlig och sund utveckling.

Så mycket som möjligt får härvid den gamla pedantiska skolmässigheten vika, och lifvet får i stället hufvudrollen inom skolan. Hvad nu särskildt Husmoderskolan angår, så är den inte alls organiserad efter de vanliga skolköksprinciperna utan vill först och främst vara ett hem och arbetar efter mönster af det gamla hederliga svenska landthushållet — naturligtvis med den moderation, som en nyare tids förhållanden kräfva.

I motsats till skolköken är den lika mycket en

uppfostnings- som en kunskapsskola. Och samtidigt som eleverna här få undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, brygd och all praktisk och teoretisk kunskap, som hörer samman med det yttre och inre skötandet af ett landthushåll, dessutom hälsolära, ekonomi och barnavård — så få de äfven undervisning i några ämnen, som mig veterligt ej förekomma vid någon annan svensk läroanstalt.

Det ena, som upptagits med hänsyn till den så föga utvecklade ansvarskänslan, kallas "husmorsysslan". Här få då en husmors al' a plikter och omtanke fordrande sysslor skötas af en flicka i hvart arbetslag, då hon har att äfven omhänderhafva en viss penningssumma, göra uppköp, sköta bokföring samt redovisa. Hvar lördag kritiseras det sätt, hvar på de skött "sysslan", af kamrater och lärarinnor — ett system, som visat synnerligen goda resultat.

Äfven i värdinneskap få de öfning en gång i veckan, då de undervisas i anordnandet af bjudningar med för olika tillfällen lämplig dukning och dekorering. Och se'n, när kursen närmar sig sitt slut — och elever och lärare riktigt känna hvarandra — tillkommer ytterligare ett ämne, som skolor lite hvarstans inte borde förakta att taga efter och som där äfven ingår i den manliga folkhögskoleundervisningen. Det afser att göra det lättare för ungdomen att ta sig fram i lifvet och är egentligen en kurs i allmänt lefnadsvet, speciellt med afseende på de ungas förhållanden till äldre och öfverordnade samt i öfrigt de hänsyn, som människor böra vara skyldiga hvarann.

Återgå vi till den praktiska undervisningen, så går man här — som sagdt — ut ifrån gammalt mönster och från det för trakten utmärkande. Sålunda har man från en af de gamla bondgårdarna fått en utmärkt beskrifning på spisbröd, i en annan ett par oöfverträffliga recept på korf, o. s. v. På ett ställe har ett gammalt värdefullt väfmönster hittats bland vindens alla gömda skatter, på ett annat ett bortglömdt spets- eller sömnadsmönster.

På detta sätt har man också kommit så långt, att den kvinnliga slöjden här kan framvisa de vackraste väfnader och sömnader, där de numera så uppskattade gamla mönstren åter kommit till sin rätt. Den för bygderna här särskildt egendomliga s. k. H u f v a s ö m m e n — en rätt konstrik trädning på knuten botten — är i synnerhet af stort intresse.

Att detta tillvaratagande af det egna, det gamla bepröfvade skall stärka hem- och hembygds kärleken är ganska säkert. Och att folkhögskoleundervisningen, lagd på detta sätt, bör kunna verka samhälls- uppbyggande kan ej betvivlas.

Minst viktig är ej den ledning, som här ges i ekonomiens skötande — någonting som beklagligt nog allmänt lämnas åt slumpen eller lifvet att lära —, särskildt hvad kvinnorna beträffar. Detta ämne undervisas först i form af enkel bokföring för ett mindre landthushåll med jordbruk samt tablå öfver landthushålls ekonomi på olika poster och särskild granskning från ekonomisk synpunkt af de olika posterna på husmoderns speciella områden såsom hushållet, trädgården, mjölkammaren, hönshuset. Vidare jämförelser af en del kvinnliga yrkens ekonomi och slutligen i stora drag kommunens och statens ekonomi.

Härmed tycks också vägen vara funnen till möjligheter, som vi knappast vågat hoppas på: att få våra nationalekonomiska förhållanden ordnade så, att det blir en möjlighet att lefva här i landet äfven för de icke rika. Ty härtill fordras det att ha lärt hvad ekonomi är för individen. Och till nuvarande stund har en så enkel sak aldrig satts i fråga, men i stället att hvar och en bör kunna hjälpa till vid det nationalekonomiska problemets lösande — att läsa rent, innan man känner bokstäfverna! —

Detta är nu endast i största korthet några af de anmärkningsvärdaste dragen af fru Ekelöfs verksamhet. Här är ju en hel del, som skulle vara af intresse att nämna; men utrymmet tillåter det ej.

Själ är hon öfvertygad om att jordmån och tid är mogen för den nya sådden — någonting som ju äfven visar sig i det förstående, hvarmed ungdomen möter de nya idéerna.

Första impulsen till denna omläggning af folkundervisningen anser sig fru Ekelöf ha fått från Rimborsaidén. Härtill kommo se'n erfarenheterna från de olika läroanstalterna i Böhmen, Schweiz och Tyskland. Och att döma af det intresse, hvarmed dessa försök med sina lifskraftiga principer mötts från pedagogiska kretsar, så få vi hoppas att de snart komma att efterföljas på mer än ett håll. Det vore i så fall lyckligt, om de nya metoderna komme i lika ungdomligt kraftiga händer och bures fram med så mycken intelligens och energi som här.

M. R—M.

Prenumerera

i god tid

: för år 1913 :

"Kunglig svensk afundsjuka."

Herr Hjalmar Branting har i Socialdemokraten för den 20 dennes i en artikel, tydligen beräknad för dem, som aldrig hållit Ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande i sin hand än mindre på allvar sökt taga del af detsamma, utgjutit sin vredes skålar öfver så väl "Fredrika-Bremer-Förbundets Dagny" som öfver rösträttsrörelsens fröken Åbergsson och fru Hilda Sachs, hvilka samtliga vågat opponera mot den ställning kvinnorna erhållit i förslaget om allmän ålderdomspensionering. Artikelförfattaren når sitt högsta patos, då han talar om att "en del kvinnor ropa på sänkningar itilläggsbeloppen åt gamla, hjälplösa män med 20 kr. för att kvinnorna må få lika — fattiga 5 kr. mer"! Han fortsätter: "Det saknas i en sådan kvinnoaksagitation just det drag att framför allt vilja lyfta upp de betryckta, som gör det storstilade i andra och bättre slags yttringar af kvinnlig likställighetssträfvan."(!) Herr Branting anser således icke att de kvinnor, som erhålla mindre af giftspensioner och mindre pensionstillägg än männen, äro i behof af att "lyftas upp", att de äro "betryckta". Epitetet reserveras för männen. Rörande de kvinnor, som tänka och känna för dem af sina medsystrar, hvilka äro så illa ställda, att de personligen beröras af kommittéförslaget, presteras den utsoekt skarpsinniga och träffande psykologiska förklaringen, att de drifvas af — "kunglig svensk afundsjuka".

Högerns kvinnor och den politiska rösträtten.

Högerkvinnor tillhörande F. K. P. R. ha med anledning af en passus i ecklesiastikministerns tal i Stockholm den 11 december preciserat sin ställning till den politiska rösträtten i följande uttalande.

Enligt tidningarnas referat af ecklesiastikministerns stora politiska tal i Stockholm den 11 dennes yttrade han rörande den kvinnliga rösträtten dels "att högerns kvinnor numera tyckas ha slagit alla rösträttstankar ur hågen", dels att då förslaget om rösträtt för kvinnor en gång gått igenom, "det enda vårt lands högerkvinnor då vunnit är, att Fredrika Bremers Sverige genom deras försorg kommer sist i raden bland de skandinaviska folken."

Inför dessa påståenden, som hos oss högerkvinnor väckt största förvåning, må man väl undra: Hvad menar ecklesiastikministern?

Då centralstyrelsen för L. K. P. R. den 20 juni 1911 fattade sitt bekanta beslut att stödja endast de två politiska partier, som ha K. P. R. på sitt program, och utsände denna paroll till de resp. föreningarna landet rundt, så var det några högerkvinnor som häremot så starkt reagerade, att de genast trädde ut ur den kvinnliga röst-

rätsorganisationen. Men enligt hvad som från ledningen af L. K. P. R. städse starkt betonats, var de utträdandes antal högst obetydligt. Då således de allra flesta högerkvinnor, hvilka en gång anslutit sig till den organisation som arbetar för kvinnans pol. rösträtt, där ännu kvarstå, hvad är det då som visar, att vi skulle ha slagit alla rösträttstankar ur hågen, och kommer hr Berg att på oss vältra skulden till att hela saken blir fördröjd? Hvad är det som särskildt vi, högerns kvinnor, borde ha gjort för genomförandet af den kvinnliga rösträtten?

Sammanställer man parollen af 20 juni med de "råd", som senare från högsta ledningen af L. K. P. R. gifvits oss, nämligen att vid landstingsmänna- och stadsfullmäktigevalen lägga ned våra röster och såmedelst direkt eller indirekt medverka till att de båda vänsterpartierna komma i majoritet, så förstår man lätt innebörden af hr Bergs märkliga ord. Att vi ej på vårt eget partis bekostnad velat understödja vänsterpartierna, detta är i själfva verket hvad som lägges oss till last. Men när vi härför lastas af en, som vi antaga, i fråga om sin egen partiståndpunkt öfvertygad politiker, medlem af sittande regering, då må man väl stå undrande och spörjande, för att ej säga slagen med häpnad. Vi kunna nämligen ej antaga annat än att hr Berg med benämningen "högerns kvinnor" menar kvinnor, som ha samma politiska åskådning och öfvertygelse som högerpartiets män, d. v. s. att vi äro öfvertygade om att de principer, efter hvilka vårt lands utveckling inåt och utåt bör ledas, bäst äro företrädda i högerpartiet. Denna öfvertygelse skulle vi svika genom att medverka till att de partier, som företräda en riktning den vi innerst känna såsom för vårt land i många afseenden icke gagnelig, blefve de härskande, — i sanning, mycken aktning för en öfvertygelse tyckes statsrådet Berg ej hysa.

Från ledningen af L. K. P. R. har gång på gång och med troskyldiga tonfall till oss riktats den nog så oskyldigt klingande uppmaningen: "Låt oss nu, det gäller bara nu, hålla samman och enas om vårt stora gemensamma mål att vinna rösträtt; sedan, när vi fått den, då skiljas våra vägar, då gå vi hvar och en till det parti, dit öfvertygelsen manar oss att gå." Ja, det låter ju så enkelt det hela; det är ju bara det att vi, högerns kvinnor, för en tid suspendera vår öfvertygelse och vårt samvete och så i enig samverkan med vänsterns kvinnor arbeta på att deras partier få majoritet i riksdagens båda kamrar; se då är målet vunnet: alla kvinnor få rösträtt, och vi högerkvinnor kunna återgå till vårt parti. Men hvilken blefve konsekvensen af en sådan sakernas gång? Jo, vi högerkvinnor hade själfva hulptit till att, måhända för all framtid, förvandla oss och vårt parti till ett minoritetsparti utan betydelsefullare inflytande på landets framtida gestaltning vare sig inåt eller utåt. Vi hoppas, att alla högerkvinnor landet rundt skola förstå innebörden af denna konsekvens och handla därefter.

Vårt eget partis män äro tyvärr ännu motståndare till krafvet på politisk rösträtt för kvinnor. Vi hoppas dock att på vägar och efter metoder, försvarbara inför

Prenumerera på DAGNY!

Freja-Magasinet.
Specialaffär för Damartiklar.
18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

samvete och fosterland, kunna övertyga högermännen om att det är förenligt med klok, klarsynt, perspektivisk högerpolitik att gifva äfven oss kvinnor plats i den politiska rösträttens leder att där kämpa "med mannen för fosterlandet".

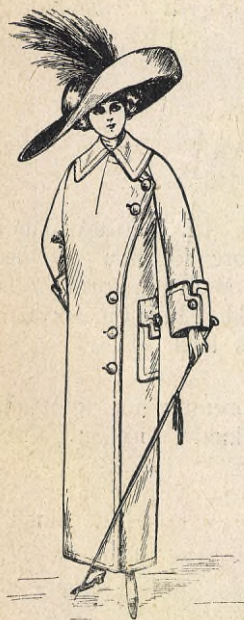
Högerkvinnor tillhörande F. K. P. R.

Utlandet.

The Standard berättar, att Internationella Rösträttsalliansen nyligen fått emottaga ett banér från de kinesiska kvinnornas Förening för ömsesidig hjälp i Shanghai och att gåfvan skall öfverlämnas vid den stora kongressen i Budapest i juni 1913. Banéret är förfärdigadt af purpurröd atlas och bär en inskrift så lydande: "Vi hjälpa hvarandra och äro alla af samma sinnelag", utförd med kinesiska bokstäver.

Rosika Schwimmer meddelar att den internationella propagandadag, som före rösträttskongressen i Budapest kommer att anordnas i Wien, nu är bestämd till den 11 och 12 juni 1913.

Generaldirektören för det ungerska postväsendet har emottagit en deputation af kvinnliga posttjänstemän, som begärde att han under rösträttskongressen skulle bereda semester åt så många kvinnor som möjligt, på det att de måtte få tillfälle att deltaga i kongressen. Generaldirektören förklarade älskvärdt, att han med glädje skulle efterkomma denna begäran.

ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN.

Litteratur.

Daniela Herz. Roman af *Marika Stjernstedt*. **Valérie.** Roman af *Anna Branting*. Albert Bonniers förlag, Stockholm.

Alltjämt är det "vägarne" som Marika Stjernstedt vandrar, och den som följt henne från hennes ungdomliga, lofvande start till löftets fullbordan, den högplatå af mognadt konstnärskap, som hon numera upphunnit, måste med glädje erkänna, att hon står i främsta ledet af de kvinnliga bärande krafterna inom vårt lands litteratur. Detta icke endast som stilist af rang, utan äfven för den allt djupare innebörden af hennes arbeten. Äfven på henne skulle de ord kunna tillämpas, hvarmed Hans Hildebrand i sitt hälsningstal till Gerhart Hauptmann kvalificerade denne diktare:

När man satt sig in i de sorgliga förhållanden, som så väl skildrats, måste man känna behof af att andas ut, att tänka på hur sådant skall kunna för framtiden afhjälpas. Realismen i Hauptmanns framställning leder med nödvändighet till ljusare drömmar om nya och ljusare förhållanden, till begäret att få dem förverkligade.

Just det intrycket erhåller man af Marika Stjernstedts sista arbete, ty hvad är Daniela Herz? Ansvarslöshetens och njutningslystnadens redan från sitt ursprung fräna och maskstungna frukt, det osanna resultatet af osanna förhållanden, resultatet af försummad samhällskarlek, samhällsproletären, förvandlad till samhällsparasit, till skadedjur, fördärfvad och fördärfvande andra.

Med beundransvärd frihet från sentimentalitet och utan ringaste försök att genom försköningsmedel väcka till lif läsarens medlidande för landshöfdingens från födelsen genom sin namnlösa ställning brännmärkta äldsta och skönaste, men ej legitima dotter visar hon resultatet af samhällets underlåtenhetssynder. Redan i "Landshöfdingens dotter" låter hon oss förstå, att Daniela symboliserar allt det vi icke göra för andra, och i "Daniela Herz" framstår denna allas skuld till alla i ännu skarpare belysning. Daniela är ingen ängel och kan svårligen vara det. För modern har hon utgjort en blygselbörda och en inkomstkälla, för fadern den genanta efterräkningen till några längesedan förgättna nöjesstunder. Det oäkta, utackorderade barnet, hvem frågar efter att hon födts med den borne aristokratens och öfverklassmanskans begär efter lyx och förfining — och att detta begär i förening med skönhet och en värnlös ställning så godt som gifvet måste bringa henne på fall? Och hvem frågar efter att detta fall icke endast gäller henne, att äfven vi och vårt drages med däri, därför att det förvandlar henne till samhällsvampyren, som suger blodet ur ådrorna på våra bästa söner så väl som på våra sämsta.

Det är sant, att en och annan hand hjälpande sträcker ut till skydd mot undergången. Elvine Salta, landshöfdingens äkta dotter, "den raka, rena, vackra Elvine", räcker henne från sin höjd af rang, rikedom och hägnad dygd sin hand och kallar henne syster, men detta

"Louis" Silfverpulver,
"Louis" Nickelpulver,

som försilfrar koppar, mässing, brons och nysilfver, - -
som försilfrar järn, stål, britannia, alpaca och nickel - -

säljes numera i flera speciell-, färg-, järn- och bosättningsaffärer i alla stadsdelar. Partilager hos **Elling Svendgaard**, Linnégatan 50. Riks 3405.

väcker först hos Daniela till fullt lif känslan af det i grunden orättvisa i deras olika ställning och drifver henne bort, hon är ju på sätt och vis stolt äfven hon — en Salta liksom Elvine — och hon går sin egen väg, syndens.

Samvetslöst följande sina hugskott, drar hon till sig ond och god, hon leker till och med gift en tid, Arbin, idealisten, sätter en vigselring på hennes finger och blir bedragen, Anna Daun, mänskokärlekens representant, söker att väcka hennes plikt- och ansvarskänsla till lif, och någonting rör sig yrvaket inom Danielas bröst — en glimt af ljus, som snart slocknar, ty Anna Daun är endast undantagsfallet, individen, och individen är för svag att ta upp kampen om en själ sådan som Daniela Herz. Hon går förlorad, men i en af de få stunder, då hon går till rätta med sig själf, säger hon sig: "Om många vore som Anna Daun, skulle ingen bli som jag." Och hon tillägger i dunkel aning: "Om händerna varit många, en hel kedja, formad af god vilja och kärleksfullt sinnelag, kanske hade lifvet blifvit lättare att bära — och att bekämpa. En aning, liknande en facklas fladdrande sken långt borta i grufgångars och labyrinters mörker, omöjlig att kvarhålla."

Kokotten, vällustingens älskarinna får till sista hvilorum ett marmormausoleum och dit smyger den stackars försupne musikern Jakobæus och skrifer med skälfvande fingrar under det ensamma namnet:

Væ victis.

De orden ljuda i ens öron, då man lagt ifrån sig Marika Stjernstedts sista bok, och bakom dem maningen: Finn hjälpen, det är en samhällsplikt — en af de försummade!

Lif, öfverlägsen berättarkonst och en sann sedeskildrars allvar till bottensats, det är hvad Marika Stjernstedt gifvit oss med "Daniela Herz" och det må vi väl ha skäl att tacka henne för.

Anna Branting har i likhet med Marika Stjernstedt en lefvande stil och en framstående gestaltungsformåga, men de gå dock skilda vägar. Det finns något af viljetro hos Marika Stjernstedt, och vägarna leda till ett mål. Anna Branting är det egentligen likgiltigt hvar hon går fram. "Det finns ingenting mera ofruktbart än att reflektera öfver sin omgifning. Man kan ingenting ändra, det är som det är", säger hon, och så ler hon ett skeptiskt löje, som ibland dör bort i sentiment. I kärleken ser hon mannens hänsynslösa begär efter sexuell njutning hänsynslöst tillfredsställd, hos kvinnan hennes stora längtan att "kunna älska", att offra allt och göra sig till mannens slafvinna, hans "sak", för att sluta med ett nyktert uppvaknande och brutna illusioner. Mannen, förtryckaren, kvinnan, den förtryckta. Kvinnan under mannens målsmanskap, tvingad att ljuga och bedraga för ett par hundra kronors skuld, mannen utan kontroll, ansvarslost riskerande stora mängders ekonomiska väl eller ve, kvinnans själ sedan århundraden tillbaka med säflig tyngd tagen i beslag af mannen — Anna Branting för på ett par sidor riktigt tappert kvinnornas talan,

men det blir tyvärr idel öfverord inför ett sådant demonstrationsföremål som fru Valérie; att hon behöfver både kontroll och målsmanskap är tydligt. Och skulle det, som jag är nog optimist att betvifla, finnas många fruar af hennes typ, må de då, om det lyster dem, fortfarande att vara mannens "sak", kvinnans komma de aldrig att föra ett fjät framåt, och man har svårt att fatta, att en begåfning af Anna Brantings rang stått ut med att hålla en sådan nolla sällskap hela 331 sidor igenom. Läsaren skulle för längesedan ha lämnat henne åt sitt öde, men Anna Branting lämnar man inte, därtill är hon allt för underhållande. Den äkta mannen i sin genomsnittstyp af oförvitlig make och husfader är förträffligt skildrad och verkar välgörande vederhäftig gentemot den uppkonstruerade estetsnobben Ove med sitt ihåliga frasmakeri och sin moderna njutningskult. Den gamle hofjägmästarens utbrott af lönlös gubblystnad äro skildrade med ohöjd cynism men med ett försonande drag af humor, som gör att man ler innan man hinner bli schockerad.

Fru Örnstedt, den gamla mormodern med sin ovanligt generösa uppfattning och fördomsfria förståelse af dotterdotterns eskapader på kärlekens område, är säkert unik som mormoder betraktad, men mycket önskvärd som sådan.

Bokens titelblad prydes af två svarta kattor, en stor, trygg och själfmedveten, en liten, med hufvudet sentimentalt på sned. Jag vet inte riktigt hvad Anna Branting därmed velat ge uttryck åt, sin ringaktning för människorna eller sin högaktning för kattorna. I hur pass hög grad de senare skulle bestå jämförelse med herr Ove och fru Valérie lämnar jag åt läsaren att bedöma.

Sigrid Elmblad.

Notiser

Stadsfullmäktigevalen i landsorten. De fortskridande stadsfullmäktigevalen uppvisa ytterligare följande kvinnonamn: Filipstad, fröken Ottilia Marin, ordf. i F. K. P. R.; Karlstad, fru Gerda Hellberg, ordf. i F. K. P. R.; båda å de frisinnades lista.

Rösträttsrörelsen. En ny lokalförening för kvinnans politiska rösträtt har bildats i Västkinde, Gottland, efter föredrag af fru Caroline-Bruce.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Ett decennium.** Uppsatser och kritiker. Af *Tor Hedberg*.

Wahlström & Widstrands förlag, Stockholm: **Vi och våra blommor.** Af *C. A. M. Lindman*. Häft. 9. — **Bilder ur den heliga skrift.** Utgifna under öfveriuseende af *J. Norrby*. Häft. 13 och 14.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,

48 Klarabergsgatan.

A.-B. GAMLA SANTESSONSKA :: TENNGJUTERIET ::

rekommenderar sina konstindustriella tillverkningar

Försäljningslokal HAMNGATAN 34

GYNNA DAGNYS ANNONSÖRER!

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Skolkökslärarinna

önskar plats. Svar fortast möjligt till "M. B.", adr. Falerum.

Ung bildad

flicka önskar nu el. i januari plats att med jungfrus hjälp sköta ett hem. Sv. till "Hushålls-
van", Svenska Dagbl., Kl. Södra Kykog. 6.

Lärarinna

med småskoleexamen och mångårig praktik i folkskola önskar till vårterminen vikariat vid dylik. Svar emotses tacksamt af "Arbete", Svensk Läraretidnings exp., Stockholm.

Småskollärarinna

som under detta år icke lyckats erhålla tjänst, önskar gärna dylik till nästa år. Vik. vid folkskolor de senaste åren. Svar till "Godt nytt år", Svensk Läraretidnings exp. Stockholm.

Lärarinna

undervisningsvan, med goda betyg och verkligt intresserad af sitt arbete, önskar till den 1 januari plats fast eller vik. i småskola, mindre folkskola eller ock i familj att undervisa barn. Svar emotses tacksamt till "Lärinna", Tjällmo.

LEDIGA PLATSER.

Lärrinnetjänsten

vid fasta småskolan i Finnåker, Fellingsbro församling, Örebro län, sökes hos skolrådet, Fellingsbro, före den 1 januari 1913. Lön enl. lag.

Skolrådets ordförande.

En extraordinarie lärrinnetjänst

vid Sundbo fasta förenade folk- och småskola i Västansfors församling i Västmanlands län för vårterminen år 1913 sökes hos skolrådet (adr. Västansfors) före den 1 januari 1913. Lön efter 1,100 kr. pr år jämte fri bostad af två rum och kök samt fri vedbrand och vedhuggning.

Skulle folkskollärarinna ej anmäla sig såsom sökande, antages en examinerad småskollärarinna med goda betyg.

Skolrådet.

Ordinarie lärrinne- tjänsterna

vid fasta folkskolorna vid Apelskift och Landtorp i Habo skoldistrikt, Skaraborgs län, äro inom lagstadgad tid till ansökan lediga. Lön enligt lag. Skolan vid Apelskift ligger nära större by, har en väl ombonad bostad samt nytt brygghus och källare. Skolan är lättskött, har litet barnantal (24+12). Förbindelse med Jönköping i hvarje vecka. Landtorps skola har vackert läge invid stora landsvägen, 6 km. från Mullsjö järnvägsstation och villasamhälle. Ansökningarna insändas till skolrådet, adress Habo.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

KÖPMANNABANKEN.

Fonder 4.000.000 kr.

Hufvudkontor:

Arsenalsgatan 9,

Afdelningskontor:

Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,

Deposition	} 4 $\frac{1}{2}$ %
Kapitalräkning	
Sparkassa	4 %

Fondafdelning. — Kassafack 15 kr.

Doktorinnan Erikssons
Hvilo hem.Postadr.: Arvika. — Naturskönt
läge. Billiga lefnadskostnader.

Ekströms
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK
INREG. VÄRUM.

Mariannelunds Husmodersskola

med A och B-klasser för **hel- och halfbetalande elever** börjar nya kurser 10 januari, 26 mars och 10 juni. Undervisningen, som ledes af 7 erfarna lärarinnor utom föreståndarinnan, omfattar enklare och finare matlagning, bakning, dukning, uppläggning, serviettbyrning, servering, handarbete, väfnad, tvätt och glansstrykning. Förra vintern var endast denna afdelning besökt af mer än 100 elever samtidigt.

Kunskap är vägen till framgång!

Prospekt och brefsvår mot 20 öre i frimärken.

Adr.: Praktiska Skolan, Mariannelund.

ALB. LINGSTRÖM.

Mariannelunds Praktiska Skola
för män och kvinnor

förbereder på **kortaste tid** till **realskole- och studentexamen** på såväl real- som latinlinjen, till folkskoleseminarier, statens landtbruksinstitut och högre afd. i Chalmers Tekn. Läroanstalt, har **Handelsinstitut** med lägre och högre afd. (underv. i stenografi, maskinskrifning och maskinräkning). **Teknisk Fackskola** med elektrisk, maskin-, byggnads-, kemisk, väg- och vattenbyggnadsafdeln. [elevarbeten prisbelönta], **Juridiskt Seminarium** för länsmansexamen, **Landtmannaskola** för småbrukare (utbildar äfven kontrollassistenter, förmän, inspektorer och förvaltare). **Husmodersskola** i tre afd. (skolkök A och B med undervisning i handarbete och väfnad [elevarbeten prisbelönta]), **Slöjdläroinneseminarium** (elevarbeten prisbelönta). **Musikskola** (piano och orgel för hemmet och musikstudier) m. m.

Skolan har ett härligt läge på landet, 250 meter öfver hafvet med skogsluft. Egna välinredda hus. **Enda praktiska skola i Sverige, som för fram till studentexamen.** (8 togo student- och 13 realskoleexamen under sista läsåret).

Nytt läsår börjar 10 Jan. och ny kurs i husmodersskolan dessutom 26 Mars.

Kunskap är vägen till framgång!

Prospekt och brefsvår mot dubbelt porto.

Nämn denna tidning!

Adr.: Praktiska Skolan, Mariannelund.

ALB. LINGSTRÖM.

Två mycket läsvärda
böcker!v. Keppler: *Mera glädje.*Bemynd. öfvers. efter ett
ex. af 65:te tusendet af
Cecilia Bådth-Holmberg.

Häft. 2:75, inb. 3:75.

Lauritz Petersen: *Sigrid,*

ett samlafs historia.

Häft. 1:25, inb. 2:75.

A.V. CARLSONS BOKFÖRL. A.-B.

Lektioner i Linnésömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibyllg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

En populär
Skrifkurs
är PER BORGHS
"SVERGE"

Denna skrifkurs, som tillvunnit sig fackpressens enstämmiga erkännande, utmärker sig för lättlärd och vacker stil, smakfull förstklassig och anslående utstyrsel.

Kursen omfattar 14 häften (ett för hvarje termin och två för fortsättningsskolan) samt är lämpad för alla slag af barndomsskolor. Texten äfven passande för tysta öfningar.

Skrifkursen "Sverige" är den fullständigaste som hittills utkommit på vårt språk.

Samtliga häften af kursen sändas som prof franko mot kr. 1:25 i frimärken.

Gransholms Aktiebolag,
Gemla.

Skolmaterieffdelningen.

Wiréns Eau de Cologne ROYAL är fortfarande oöfverträffad!

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Kristinehamns Praktiska Skola,

Sveriges äldsta praktiska läroanstalt, har under sin verksamhet tillvunnit allt större förtroende. Omkring 8,000 elever hafva hittills be-
vistat skolan. Den arbetar på 10 olika fackafdelningar anpassade efter
det praktiska lifvets och ledda af erfarna och väl kvalificerade special-
lärare. Nya kurser börja den 9 jan. och för vissa afdelningar äfven
den 1 mars 1913. Begär prospekt.
Nils Schenke.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Dagny 1913.

Unga krafter och nya metoder i vår folkhögskoleunder-
visning. Af Maria Rieck-Müller.

"Kunglig svensk afundsjuka".

Högerns kvinnor och den politiska rösträtten.

Utlandet.

Marika Stjernstedt: Daniela Herz. — Anna Branting: Valérie.
Rec. af Sigrid Elmblad.

Notiser.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**